

Num. 1 Primavera 2009

Parlem

EDITORIAL

2.- Presentació

L'ENTREVISTA

3.- *Sra. Montse González*, infermera de la Fundació Sant Hospital

PARLEM DE SALUT

6.- Anem al nostre metge, per la *Dra. Neus Albanell*

LES NOSTRES ACTIVITATS

8.- Carnestoltes 2009

L'ESPAI DEL VOLUNTARI

11.- Recorregut del voluntariat a la Fundació Sant Hospital

LES NOSTRES RECEPTES I REMEIS CASOLANS

12.- El farcit de carnaval i per curar un refredat, per la *Sra. Rosalia Viladrich*

PARLEM AMB LA GENT GRAN

13.- *Sra. Teresa Parramon*, resident de la Fundació Sant Hospital

RECORDEM

16.- Història del nostre hospital

OCI I CULTURA

18.- Les endevinalles dels avis, per *Joan Pinyol, Gloria Ojeda, Teresa Parramon i Mercè Basora*.

La tira còmica del Dani, per *Dani Jiménez*

Equip de redacció:

Susanna Forné González, Lali Garcia Ràfols, Nica González Bonilla, Dani Jiménez González i Eva March Alvarez.

Han col·laborat en aquest número:

Neus Albanell Tortadès, Montse González Miquel, Albert Villaró.

Els nostres avis:

Mercè Basora Clavé, Gloria Ojeda Recio, Teresa Parramon Guitart, Joan Pinyol Esparrica i Rosalia Viladrich Esparrica.

Telèfon: 973 35 24 11 **e-mail:** parlem@fsh.cat **Periodicitat:** quadrimestral.

Editorial

Benvolguts i benvolgudes,

Amb aquesta revista encetem amb entusiasme un nou projecte i us presentem el fruit del treball col·lectiu que hem estat realitzant al centre gerontològic des de fa aproximadament un any.

Parlem va sorgir amb la idea de crear i disposar d'un espai on tant els nostres avis, familiars, professionals com voluntaris poguéssim explicar, informar i compartir els temes que ens motiven, preocupen i/o interessen. **Parlem** pretén ser la veu activa de la gent gran del nostre centre i vol donar a conèixer les activitats que realitza i en les que hi participa.

Més enllà de l'esforç, la il·lusió i la responsabilitat de fer que aquesta revista pugui consolidar-se i ser una bona eina de difusió, volem que esdevingui un treball compartit amb la gent gran.

Parlem amb i de la gent gran... per saber, per informar, per expressar, per conèixer, per comprendre, per apropar, per respectar, per ajudar, per emocionar, per divertir, somriure i il·lusionar.

Gràcies per compartir amb nosaltres aquest projecte.

L'equip de redacció

Montse González

**FA 38 ANYS QUE TREBALLA A LA
FUNDACIÓ SANT HOSPITAL**

La Montse és infermera de la Fundació Sant Hospital, és filla de la Seu i va néixer l'any 1953 al mateix hospital.

Va tenir el seu primer contacte laboral amb el món sanitari a l'edat de 16 anys, però va ser un any més tard quan va decidir iniciar la seva trajectòria laboral al centre. Juntament amb la mare Rosalia van crear el laboratori al nostre hospital.

Fa molt temps que vas començar a treballar a l'hospital de la Seu, ens pots explicar com van ser els teus inicis?

Vaig començar a treballar amb 17 anys, en aquell temps havia cursat quart de batxiller amb la revàlida, vaig decidir deixar els estudis i posar-me a treballar. Quan vaig començar **la meva tasca era fer de "palanganera" darrera dels practicants** per que la part assistencial la portaven les monges, recordo que eren temps bons amb gent jove i molt dinàmica. Les feines que realitzàvem podien anar des de rentar vidres i vitrines, fins a fregar terres o fer urgències.

Un cop vaig veure que **em volia dedicar al món sanitari** vaig compaginar la feina amb els estudis i **vaig anar a Barcelona a formar-me com a ATS**. Un cop matriculada a l'Hospital Clínic, vaig desvincular-me de les meves feines diàries a l'hospital de la Seu i només vaig mantenir les guàrdies dels caps de setmana.

En aquella època **vam començar a treballar en la creació** del que seria el **petit laboratori**. Disposàvem de **pocs recursos**, un microscopi cedit per un metge de la Seu i poc més, això ens permetia fer quatre o cinc paràmetres que cobrien una mica les urgències del moment. Poc a poc tota la feina al laboratori va anar creixent, jo em vaig tornar a vincular més hores i vaig acabar de compaginar la feina amb el meu darrer període de formació a Barcelona. Un cop finalitzats els estudis vaig pujar cap a la Seu i **a nivell professional em vaig centralitzar a fer la feina de laboratori** i part d'urgències. Aquests van ser de forma resumida els meus inicis i el meu recorregut per l'hospital.

Segur que amb tanta trajectòria per la casa, tens alguna bona anècdota per explicar.

Anècdotes, moltíssimes! Recordo bons moments fent algunes **"novatades" als estudiants de medicina** que venien a fer pràctiques al nostre hospital, encara avui n'hi ha algun que està treballant a la casa. També recordo que per les festes de Nadal sempre guarníem l'hospital i fèiem pessebres amb les monges i gent externa que volia col·laborar amb nosaltres, ens passàvem la matinada fent-los i compartint bons moments. Hi havia una monja molt divertida i enginyosa, amb els pocs recursos que teníem trobava solució per a tot, que controlava tota la casa durant el torn de nit. Doncs bé, en aquella època encara hi havia hospital militar i els militars, nois joves, també ens ajudaven a guarnir el centre. Imagineu-vos la seva tasca, posar ordre i controlar tot el que fèiem per la nit. Es passava la nit rodant pels passadissos buscant-nos i vigilant-nos. Encara avui me'n recordo d'aquelles golferies innocents!

Montse

En tot aquest temps l'hospital ha viscut molts canvis, quina ha estat la teva vivència al llarg d'aquest temps i com la valores?

En principi **tots els canvis són bons** i es fan per millorar, tot i que penso que a nivell d'infermeria ens falta una mica més de força per autoritzar i decidir determinats aspectes que tenen a veure amb el nostre col·lectiu.

En tot aquest temps, **la infermeria ha viscut un procés de canvi molt important** tant a nivell formatiu com organitzatiu i no té res a veure a com la vaig viure jo. Quan vaig començar a treballar a la casa no hi havia direcció d'infermeria, era el director mèdic juntament amb la supervisora els que assumien aquestes funcions. Aquest funcionament és comprensible ja que en aquella època el personal que hi havia era molt reduït, mica en mica es va anar ampliant i es van ajustar els canvis a la situació del moment.

La gent que et coneix ens explica que ets una persona activa, alegre i molt sociable. Com influeix el teu tarannà i el fet que tinguis una visió tant positiva en la teva feina diària?

Això passa perquè **faig una feina que m'agrada** i sobretot per que la relació amb la gent que m'envolta és bona. Jo crec que només és això.

Com és la teva implicació laboral amb els avis de la unitat sociosanitària? Què destacaries del teu treball amb ells?

Jo amb els avis no he treballat mai a nivell assistencial i la meva tasca sempre ha estat de laboratori, extraccions principalment. Els avis emocionalment "em toquen" bastant, **encara avui sóc capaç d'emocionar-me per un avi**, per les coses que et diuen, com et parlen, etc.

A part del lligam que tens amb la unitat sociosanitària a nivell professional també t'uneix un lligam com a familiar. Ens pots explicar una mica la teva vivència que tens com a familiar?

La meva vivència ha estat bona. En el seu moment vam considerar que l'assistència del pare al centre de dia podia ser positiva per treballar una sèrie d'aspectes que no anaven gaire bé. Anar-hi va suposar que agafés una rutina que va ser bona per a ell, explicava les activitats que feia i la relació que tenia amb els uns i amb els altres. **La valoració que en fem plegats és positiva.**

Abans de donar per finalitzada l'entrevista, ens podries explicar per què et diuen "Montse Tales"?

Tales ve de l'època d'institut, malgrat no ser molt bona estudiant, el teorema de Tales m'agradava molt. Un professor va captar aquesta motivació i cada vegada que s'havia de demostrar el teorema em feia sortir a la pissarra per demostrar-lo. Una companya de classe em va començar a dir tales, la taletes i a partir de llavors em va quedar el nom de "Montse Tales".

Parlem de salut...

Anem al nostre metge

per la Dra. Neus Albanell

En aquesta nova revista que comença avui, l'equip de redacció ha proposat una secció que es diu "Parlem de Salut" i m'ha demanat que fes l'article inicial.

Jo mai he escrit res per a publicar (en el format que sigui) i enfrontar-se a una pàgina en blanc fa una mica de por (potser el primer consell de salut seria no enfrontar-se a una pàgina en blanc), bromes a part, l'encapçalament em porta a pensar que des de sempre tothom ha parlat i ha fet coses per a millorar la salut o per a intentar que aquesta no es malmeti.

Deixeu-me explicar-vos coses de la meva iaia Maria, ella era una persona de poble, sense estudis, però amb molt sentit comú. Recordo que tenia una caixa de fusta a l'últim calaix de la calaixera, amb tot de petits paquets, embolicats amb papers de diferents colors, on a dins hi havia herbes que ella collia al bosc, al camp... arreu. Cada una tenia una qualitat determinada per a guarir les diverses malalties.

A més de la funció diguem-ne de "curar", també hi havia la de "prevenir", tan o més important que l'altra, i que donava en forma de consells. "No és bo menjar molt per sopar", "has d'anar de ventre cada dia perquè sinó tindràs un recó i et trobaràs malament", "s'ha de menjar a poc a poc i no grans quantitats"... Aquesta prevenció arribava fins al punt que, com que llavors no hi havia vacunes per a les malalties pròpies de la infància (galteres, xarampió, varicel·la, rosa...),

Les nostres activitats

CARNESTOLTES 2009

El passat 24 de febrer, com ja és tradició a la residència, vam celebrar el Concurs de Disfresses. Un total d'11 disfresses i 17 persones van deixar de banda el sentit del ridícul i ens van fer passar una bona estona.

L'11 8 88 de les Creuades

Un monstre molt monstruós!

Una Cordovesa i la Cleopatra

La dona de Roig emmascarada

Quin tros d'infermera!

LA MARS, cap de la família dels Simpson

Les dues follets del bosc

El grup taiokashi

Les papallones

Després d'una magnífica desfilada i coreografies incloses, va arribar el moment en què el jurat havia d'escollir el premi a la millor disfressa. Tasca difícil veient el nivell! Es van valorar l'originalitat, la posada en escena, la creativitat i l'artesanania de la disfressa.

No us penseu, va ser necessària una petita pausa per deliberar i arribar a un consens entre tots els membres del jurat i després d'una bona estona, es va arribar al tant esperat acord!!

Un dels membres del jurat, el resident Sebastià Culleres, va ser l'encarregat de transmetre el resultat als guanyadors,..." *els guanyadors, d'aquest concurs de disfresses, tenint en compte l'originalitat, la posada en escena, la creativitat i l'artesanania, són... el grup de les PAPALLONES!*"

Guanyadors del primer premi del
Concurs de Disfresses 2009

Entrega del primer premi

Es va afegir a última hora

L'espai del voluntari

Recorregut del voluntariat a la Fundació Sant Hospital

Pensant de quina manera podíem iniciar l'espai del voluntari, vam considerar que podia ser interessant donar a conèixer els orígens i la trajectòria del voluntariat en el nostre centre.

Fent una mica de recerca, preguntant i demanant als uns i als altres, ens vam topar amb la sorpresa que no disposàvem de cap documentació específica que expliqués aquesta trajectòria i que l'única informació que teníem era l'opinió dels voluntaris més antics de la casa.

Amb gran interès per saber com havia sorgit el moviment del voluntariat ens vam nodrir dels seus records i de la seva experiència i vam descobrir que fa aproximadament uns 20 anys que s'està realitzant aquesta tasca a la Fundació Sant Hospital, comentaris com "voluntaris en recuerdo sempre!", en són un bon exemple.

Les persones que coneixen el camí dels voluntaris a la nostra unitat ens van explicar que tot va començar quan es va oferir a un grup de dones de la Creu Roja, que en aquell moment col·laboraven voluntàriament en activitats del Taller Claror, a participar en activitats similars en el nostre centre gerontològic.

Des d'aquell moment fins a dia d'avui han passat molts anys i l'activitat dels voluntaris s'ha anat modificant tant pel que fa a l'organització dels propis voluntaris, com al tipus d'activitats que es feien, etc. però el sentiment que han transmès a l'hora de realitzar la seva tasca ha perdurat i s'ha intensificat al llarg del temps.

En reconeixement a la seva activitat hem volgut que en aquest espai de difusió també es pugui fer valdre la veu, l'opinió, la reflexió, etc. de totes i tots els voluntaris que, dia a dia, omplen d'il·lusió i d'estimació la vida dels nostre avis.

Gràcies a totes elles i a tots ells per realitzar amb tanta constància i afecte la seva tasca com a voluntaris.

Les nostres receptes

Farcit de carnaval:

per la Sra. Rosalia Viladrich

Ingredients:

- 150 grams d'arròs o bé de molla de pa esgrunada,
- 1 tripa grossa de porc,
- 250 grams de cansalada viada,
- 50 grams de panses,
- 3 ous,
- 3 julivert.

Opcionalment se li pot afegir un dent d'all.

Com ho fem?:

En un recipient posem la molla de pa esgrunada o bé l'arròs prèviament escaldat; la cansalada tallada a trossets ben petits, els 3 ous, el julivert i les panses.

Es barreja tot.

Seguidament omplim la tripa amb el farcit i quan sigui plena la cosim.

i remeis casolans

Per curar un refredat:

per la Sra. Rosalia Viladrich

Timó:

Fer bullir timó amb aigua. Retirar-lo i acompanyar-lo amb una cullerada de mel. Prendre-ho ben calent.

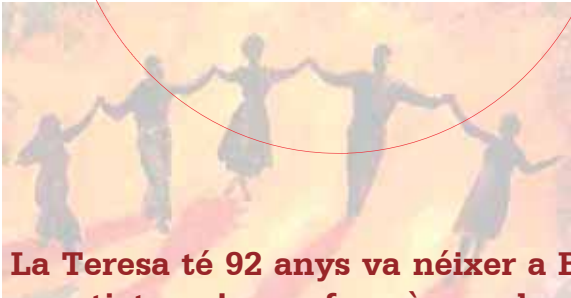
Flor de Saüc:

Fer bullir la flor de saüc amb aigua. Retirar-la i acompanyar-la amb una cullerada de mel. Prendre-la ben calenta.

Pinya d'avet blau:

Agafar la pinya de l'avet quan encara és verda. Posar-la en un pot amb tapa i cobrir-la amb sucre blanc. Tancar el pot i deixar reposar fins que es faci com un xarop.

Parlem amb la gent gran *Sra. Teresa Parramon*

**FA 8 ANYS QUE VIU A LA RESIDÈNCIA
DE LA FUNDACIÓ SANT HOSPITAL**

La Teresa té 92 anys va néixer a Barcelona i va venir cap a la Seu quan era jove on una tieta se'n va fer càrrec després de la mort de la seva mare. Va estudiar a l'Estonnac de la Seu i va treballar tota la vida de modista. La Teresa es va casar als 36 anys amb el Juan Antonio un sergent que va conèixer a la Seu i amb qui va tenir dos fills, el Joan i la Susi. A la Teresa li ha agradat molt cosir, sortir amb les amigues i ballar sardanes. Fa vuit anys que viu a la residència de la Fundació Sant Hospital.

Segur que en aquest temps t'has relacionat amb moltes persones, has pogut fer bones amistats?

I tant, jo sóc la veterana com si diguéssim. Quan vaig venir aquí vaig estar amb la Maria que ja és morta, vaig trobar a l'Elvira que va marxar cap a Bellver i amb la Remei. Sempre anàvem totes quatre juntes, ens explicàvem coses, jugàvem a cartes i compartíem bons moments.

Ara bé, **a la residència**, amiga, amiga, ben amiga, no en tinc cap. **Tinc bones relacions i em faig amb tothom.**

<< Ara estic molt acompanyada amb la gent que hi viu i que hi treballa, estic molt a gust >>

Ens has explicat que fa 8 anys que vius a la residència, com t'ha canviat la vida des que estàs aquí?

La vida m'ha canviat molt, abans d'ingressar no estava gaire bé i **aquí m'he recuperat**. Abans no em podia moure i estava tot el dia sola. Ara estic molt acompanyada amb la gent que hi viu i que hi treballa, estic molt a gust. Per a mi viure a la residència ho té tot bo, ens fan fer treballs manuals, vaig a recuperació i a casa no hi podria anar.

Ens pots explicar com és un dia a la unitat sociosanitària? Horaris que segueixes, activitats que fas...

És molt entretingut, a part de fer el que fa tothom, pel que fa a la higiene i a l'alimentació, després **fem activitats**. Cada matí ens llegeixen el diari i ens expliquen notícies de casa nostra i del què passa fora d'aquí, ja veus me n'assabento de tot! Després fem **exercicis per treballar la memòria**, a la gent gran ens falla bastant i és important tot això que fem. Després de dinar també faig **rehabilitació** i més activitats: juguem a cartes, **fem manualitats**, fem tertúlia, em queda poc temps per avorrir-me. És durant el cap de setmana quan se'm fa una mica més pesat perquè la dinàmica és diferent i tampoc ve la gent del centre de dia que ens dóna molta vida.

Què és el que més t'agrada de la residència?

En general **m'agrada tot el funcionament**, la residència és una casa de repòs i jo hi estic molt bé. Tinc una habitació molt maca, estic amb una bona companya i tampoc se'm posa cap limitació per fer les meves coses. Ara visc d'una altra manera, estic molt acompanyada, fem moltes activitats que m'agraden i m'ho passo bé fent-les. Juguem a cartes, llegim el

<< Cada matí ens llegeixen el diari i ens expliquen notícies de casa nostra i del què passa fora d'aquí, ja veus me n'assabento de tot! >>

diari, fem manualitats, fem exercicis per a la memòria, parlem, fem sortides. Què més vull?

Si poguessis escollir, canviaries alguna cosa?

Com ja t'he dit estic satisfeta gairebé de tot, sempre hi ha alguna petita cosa amb la convivència i el dia a dia, però res important.

Com vius i veus la Seu des de la residència?

Jo la veig com quan estava a casa, ara per la meva situació física m'he de desplaçar amb cadira de rodes i surto menys al carrer. Tot i això estic informada de tot i també veig els canvis que es van produint a la nostra ciutat, que no són

pocs! Ara **visc la Seu** de forma diferent, **des del repòs**. Cada dia ens expliquen les coses que es fan i que passen, a la residència també fem sortides i ens ensenyen novetats que hi ha a la nostra ciutat. També ve la família i quan fa bon temps sortim a fer un volt.

En tot aquest temps segur que tens alguna anècdota que puguis compartir amb nosaltres.

Sóc molt veterana jo i durant tots aquests anys **hi ha hagut bons moments** però d'entre ells n'hi ha un de ben recent que em va fer molta gràcia. A finals de novembre es va organitzar un **concurs de ball** i jo hi vaig participar com a **membre del jurat**, què me'n dius! Em va agradar molt!

També recordo quan em van proposar ser **la presidenta dels residents**, va ser **un honor** i a l'hora una **gran responsabilitat**. Assisteixo a les reunions que es fan a la residència i com a representant exposo el que més ens convé.

A l'habitació hi tens objectes personals i segur que molts records, ens pots explicar algun d'ells?

Quan vaig venir a viure a la residència vaig venir directament de casa del meu fill i allà tampoc tenia moltes de les meves pertinences. Un cop vaig ingressar a la residència vaig portar la meva roba i fotografies, entre aquestes el marc amb aquesta **fotografia dels pares**. Fa un temps vaig fer canviar el marc perquè estava fet malbé i és un **record molt important**. En aquesta foto tots dos eren molt joves, la gent deia que la mare era molt maca. Jo m'assemblo més al pare i la Maria, la meva germana petita, s'assembla més a la mare. Cada nit quan vaig a dormir els **faig una pregària perquè em vetllin**, no sé si ho saps però jo sóc molt devota de santa Rita.

<< A finals de novembre es va organitzar un concurs de ball i jo vaig participar com a membre del jurat, què me'n dius! Em va agradar molt! >>

Recordem

Història del nostre hospital

Text d'Albert Villaró

L'any **1059** apareix la **primera referència documentada** de l'existència d'un **hospital a la Seu d'Urgell** formant part d'un conjunt de construccions a l'entorn de la catedral.

Al **s. XIII** es troben indicis de l'existència de **dos hospitals a la Seu**, l'**Hospital de pobres**, gestionat per homes de l'església i l'**Hospital dels prohoms**, que era gestionat i finançat per la classe burgesa. Amb el temps va passar a anomenar-se de la vila.

Al juny de **1348**, la població va patir la **pesta bubònica** i en dos mesos moriren la tercera part dels habitants de **la Seu**.

A partir del s. XV es poden conèixer millor les interioritats de l'hospital gràcies als llibres d'actes del consolat (antic règim municipal), ja que l'hospital de la vila seguia un model mixt de gestió i era dirigit entre el capítol de canonges i els cònsols de la ciutat. A meitats del **s. XV** per problemes d'espai es va començar la **construcció d'un altre hospital**, al **costat** de l'església de **Santa Eulàlia**.

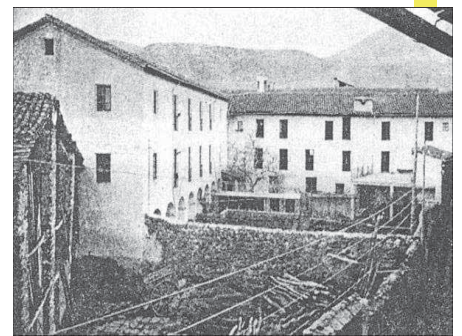

Fins aleshores els representants de la ciutat celebraven els seus consells al claustre de la Catedral. El **nou hospital ocupava una planta de l'edifici de la Casa de la Ciutat**. Les dues institucions van coexistir fins al s. XVIII.

A l'inici de la construcció del nou hospital es nomenaren uns procuradors amb la missió de recaptar diners. **L'hospital es finançava** a través dels **censals**, instruments de crèdit dissimulats, de caràcter hipotecari, que servien per evitar el préstec usurer. Una altra via de finançament era la **caritat pública**. L'Ajuntament nomenava un baciner que, amb el permís eclesiàstic corresponent, captava davant de la catedral per eixugar el dèficit crònic de l'hospital. I la tercera via era la de les **deixes testamentàries**.

La nit de **carnestoltes** de l'any **1561** l'hospital va patir un **incendi** de grans proporcions. Un any després tornava a funcionar a ple rendiment.

A finals del **s. XVI** la Seu es va convertir en una plaça forta, això va suposar l'**afluència massiva de soldats**. A mitjans del **s. XVIII** els militars ordenaren el desallotjament de l'hospital. Els **malalts civils** es van **traslladar** a una altra banda. A la Seu va haver **hospital militar fins s. XIX**.

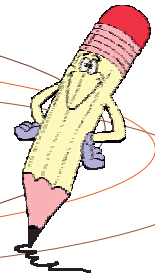
A meitats del **s. XVIII**, **l'hospital es traslladà** a l'edifici on fins aleshores hi havia la **Casa dels Infants Orfes**. A finals d'aquest segle es varen fer **obres** importants a **l'hospital vell** (una planta a la Casa de la Ciutat) i en un **hospital nou** que, acabada la Guerra del Francès, i **sense la presència massiva de soldats**, es va **tancar**.

L'ajuntament va demanar la cessió de l'edifici per convertir-lo en hospital. Es va proposar que les infermeres fossin monges professes i així fou com, a mitjans del **s. XIX** va arribar la mare Janer **a la Seu**. Després de vuit segles de constant mobilitat en el seu emplaçament, **l'hospital troba la seva actual i definitiva ubicació**.

A finals del **s. XX** i impulsat per la celebració dels jocs olímpics de Barcelona l'hospital viu una **nova transformació** que el situa fins al seu estat actual.

Oci i Cultura

Endevinalles

Quatre soldats
van de patrulla
quan un es vesteix
l'altre es despulla.

Joan Pinyol, Centre
de dia

Un llençol ben apedaçat
sense que cap agulla l'hagi
tocat.

Teresa Parramon, Residència
assistida

Una cosa muy hermosa
pasa por el río y nunca se
moja.

Gloria Ojeda, Centre de dia.

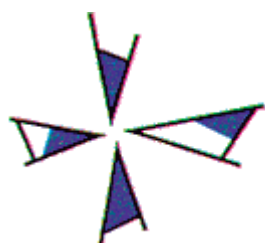
Jo li poso,
jo li trec,
jo li faig el jugu-jec.

Mercè Basora, Centre de dia

La tira còmica del Dani

Solucions: uns mitjons, el cel, un forrellat, la lluna.

fundació
sant hospital
la seu d'urgell